

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

RADA

OPINIA RADY

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2008–2012 przedstawionego przez Cypr
(2009/C 281/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 27 kwietnia 2009 r. Rada zbadała zaktualizowany program stabilności Cypru na lata 2008–2012.
- (2) W ostatnich latach na Cyprze odnotowano silny wzrost gospodarczy na poziomie średnio ok. 4 %, któremu towarzyszyły prawie pełne zatrudnienie i niska inflacja. Według śródkresowej prognozy służb Komisji ze stycznia 2009 r. w 2008 r. tempo wzrostu PKB nieznacznie spadło do poziomu 3,7 %. W wyniku słabnącego popytu zewnętrznego, w 2009 r. oczekuje się wyhamowania tempa wzrostu PKB do niewiele ponad 1 %, a w roku kolejnym PKB pozostanie dodatni, lecz poniżej wartości potencjalnej. Od końca 2008 r. władze Cypru przyjęły szereg różnych środków budżetowych służących ożywieniu aktywności gospodarczej, których wartość wynosi ok. 1,5 % PKB w 2009 r. zgodnie z europejskim planem naprawy gospodarczej. Poza tymi środkami uznaniowymi spowolnienie gospodarcze w połączeniu ze strukturą wzrostu gospodarczego, do którego w mniejszym stopniu przyczyniają się składniki prowadzące do wysokich wpływów z podatków, stanie się źródłem presji na finanse publiczne. Wyzwaniem dla Cypru jest również wysoka stopa zadłużenia netto w stosunku do reszty świata, co odzwierciedla nie tylko niewielkie oszczędności netto w sektorze prywatnym, ale także pogorszenie sytuacji budżetowej netto sektora instytucji rządowych i samorządowych. Wyzwaniem dla Cypru jest zatem pobudzenie wzrostu w okresie poważnego i przedłużającego się spowolnienia koniunktury gospodarczej na świecie, a także przeciwdziałanie istniejącym zaburzeniom równowagi makroekonomicznej poprzez kontynuowanie ostrożnej polityki budżetowej. W perspektywie długoterminowej Cypr stoi wobec konieczności wzmocnienia stabilności finansów publicznych w obliczu zjawiska starzenia się społeczeństwa.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przytoczone w niniejszym tekście są dostępne na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

- (3) Scenariusz makroekonomiczny, będący podstawą programu, przewiduje, że wzrost realnego PKB obniży się z poziomu 3,8 % w 2008 r. do 2,1 % w roku 2009, a następnie umocni się do poziomu wynoszącego średnio prawie 3 % w pozostałych latach okresu objętego programem. Z dostępnych obecnie informacji wynika⁽¹⁾, że scenariusz ten jest oparty na optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu gospodarczego na rok 2009 i kolejne lata. W szczególności przewidywana zmiana w strukturze wzrostu, zakładająca ograniczenie negatywnego wpływu eksportu netto, opiera się na założeniu dodatniego wzrostu eksportu w 2009 r., co wydaje się optymistyczne w świetle osłabienia wymiany handlowej na świecie oraz wzrostu gospodarczego głównych partnerów handlowych Cypru. Ponadto oczekuje się, że po 2009 r. spożycie prywatne i inwestycje będą się kształtowały na dobrym poziomie. W związku ze stopniową redukcją deficytu bilansu handlowego w programie przewiduje się powolny spadek deficytu bilansu płatniczego z poziomu 12,4 % PKB w 2008 r. do 10,2 % PKB w 2012 r., co jest spójne z bardziej umiarkowanym wzrostem popytu krajowego. Przedstawione w programie prognozy dotyczące inflacji wydają się realistyczne.
- (4) Szacuje się, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych spadła z poziomu 3,4 % PKB w 2007 r. do 1 % w 2008 r., a saldo strukturalne (tj. saldo dostosowywane cyklicznie, bez uwzględnienia środków jednorazowych i innych środków tymczasowych, przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programie) spadło z poziomu 3,5 % PKB do 0,75 %. Spadki te odzwierciedlają przede wszystkim zmniejszenie dochodów wynikające ze spowolnienia na rynku nieruchomości oraz w mniejszym stopniu przekroczenia planowanego poziomu wydatków. W szczególności do wzrostu wydatków przyczyniły się dotacje i inne wydatki – każda z tych pozycji o ok. 0,5 punktu procentowego PKB. W ramach powyższych pozycji zwiększone wydatki związane z suszą i wydatki poniesione na utrzymanie dostaw wody oraz na odszkodowania dla rolników wynoszą 0,75 punktu procentowego PKB. Ponadto świadczenia socjalne i inne środki służące zapewnieniu spójności społecznej (na rzecz emerytów, osób niepełnosprawnych i innych osób pobierających świadczenia) były przyczyną dodatkowego wzrostu wydatków o prawie 0,5 punktu procentowego PKB. Tym niemniej nadwyżka w roku 2008 przekroczyła cel na poziomie 0,5 % PKB, ustalony w programie stabilności z 2007 r., dzięki wyższym od spodziewanych dochodom, niższym płatnościom z tytułu odsetek oraz korzystnej sytuacji wyjściowej z 2007 r., kiedy to ostatecznie nadwyżka budżetowa wzrosła do 3,4 % PKB w porównaniu z zakładanym wynikiem na poziomie 1,5 %. Choć na duży spadek salda strukturalnego wpływ wywarła utrata dochodów wywołana skutkami struktury wzrostu, generalnie w okresie wciąż dobrej koniunktury prowadzono procykliczną politykę budżetową.
- (5) W zaktualizowanej wersji programu na 2009 r. docelową wartość deficytu określono na 0,8 % PKB, co zasadniczo odpowiada śródkresowej prognozie służb Komisji. W porównaniu z docelową wartością nadwyżki na poziomie 1 % PKB, określoną w ustawie budżetowej na 2009 r., przyjętej przez parlament dnia 18 grudnia 2008 r., oznacza to korektę w dół o 1,75 punktu procentowego PKB. Można to wytłumaczyć skorygowaniem w dół przewidywań dotyczących łącznych dochodów, co jest spójne z perspektywami wolniejszego tempa wzrostu. W zaktualizowanej wersji programu w roku 2009 przewiduje się spadek – w porównaniu do wyników za rok 2008 – wskaźnika relacji dochodów do PKB o 1,5 punktu procentowego, co wynika przede wszystkim ze spowolnienia na rynku nieruchomości i niższej rentowności przedsiębiorstw, a także braku dochodów z tytułu dywidend z organizacji częściowo rządowych. Oczekuje się nieznacznego wzrostu wydatków publicznych. Wyższe świadczenia socjalne są niwelowane przez oszczędności płatności z tytułu odsetek. Podsumowując, kurs polityki budżetowej w 2009 r. będzie ekspansywny, zgodnie z europejskim planem naprawy gospodarczej, wynoszący 1,5 % PKB.
- (6) W programie przewiduje się stopniowe pogarszanie deficytu zasadniczego z docelowego poziomu 0,8 % PKB w 2009 r. do 2,2 % w 2012 r. Równocześnie nastąpi spadek nadwyżki pierwotnej z poziomu 1,5 % PKB w 2009 r. do 0,2 % w 2011 r., a w 2012 r. wystąpi deficyt w wysokości 0,2 %. Deficyt strukturalny wykazuje tendencję zniżkową z deficytu na poziomie 0,75 % PKB w 2009 r. do deficytu na poziomie ok. 2 % PKB w 2012 r. w kontekście oczekiwanego dynamicznego wzrostu gospodarczego. Na podstawie wspólnie uzgodnionej metodologii saldo strukturalne wskazuje na znaczne odejście od celu średniookresowego, jakim jest zrównoważenie budżetu w kategoriach strukturalnych, począwszy od roku 2009. Prognozowane zwiększenie deficytu budżetowego wynika przede wszystkim ze wzrostu bieżących wydatków pierwotnych, w szczególności świadczeń socjalnych, płac i innych wydatków. Przewiduje się, że dług publiczny brutto, szacowany w 2008 r. na 49,3 % PKB, w 2012 r. obniży się do poziomu 44,2 % PKB, dzięki stabilnym, ale szybko zmniejszającym się nadwyżkom pierwotnym.
- (7) Wyniki budżetowe mogą być gorsze od przewidywanych w programie. W szczególności scenariusz makroekonomiczny zakładany w aktualizacji programu wydaje się być oparty na optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu w całym okresie objętym programem. Po stronie dochodów zagrożenia dla finansów publicznych, w szczególności w latach 2009–2010, są poważniejsze niż w latach

⁽¹⁾ Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji ze stycznia 2009 r., a także inne informacje, które uzyskano od tego czasu.

ubiegłych i wiążą się z ewentualnym wyraźnym osłabieniem koniunktury oraz zmianą struktury wzrostu, do którego w mniejszym stopniu przyczyniają się składniki prowadzące do wysokich wpływów z podatków. W świetle oczekiwanego spowolnienia gospodarczego i presji na pobudzenie popytu krajowego poprzez zwiększenie wydatków publicznych ryzyko przekroczenia pułapu wydatków jest znaczące. Zmiany wskaźnika zadłużenia mogą kształtować się mniej korzystnie niż przewidziano w aktualizacji programu, zważywszy na zagrożenia związane ze scenariuszem makroekonomicznym i dotyczące osiągnięcia celów budżetowych.

- (8) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest znacznie powyżej średniej UE, co wynika głównie ze stosunkowo dużego wzrostu wydatków na emerytury w relacji do PKB w nadchodzących dekadach, częściowo z uwagi na fakt, że system emerytalny nie jest jeszcze w pełni operacyjny. W programie przedstawiono niedawno uchwaloną reformę systemu emerytalnego, która, zgodnie z przewidywaniami, ma ograniczyć wzrost wydatków na emerytury. Jednakże dopóki zaktualizowane prognozy nie zostaną ostatecznie zatwierdzone przez Komitet Polityki Gospodarczej, można je uznać wyłącznie za „prognozy krajowe”. O ile sytuacja budżetowa w 2008 r. przyczyniłaby się do częściowego zrównoważenia przewidywanego długoterminowego wpływu starzenia się społeczeństwa na budżet, to w przypadku urzeczywistnienia się prognoz budżetowych zakładanych w programie nastąpiłoby odwrócenie sytuacji. Do zmniejszenia poważnych zagrożeń dla długoterminowej stabilności finansów publicznych przyczyniłoby się poprawa salda pierwotnego w perspektywie średnioterminowej oraz wdrożenie dalszych środków służących ograniczeniu znacznego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa.
- (9) Ramy budżetowe Cypru przynosiły dobre rezultaty w zakresie realizowania z nadwyżką celów budżetowych, miało to jednak miejsce w kontekście wysokiej dynamiki wzrostu gospodarczego. W ostatnich latach funkcjonowanie ram uległo poprawie dzięki przyjęciu Księgowego Systemu Zarządzania Finansami (FIMAS), stopniowemu przyjmowaniu od 2006 r. trzyletnich średnioterminowych ram budżetowych (MTBF) oraz wprowadzeniu w 2007 r. budżetowania zadaniowego (PPB). Dotychczasowa praktyka przyjmowania budżetów dodatkowych w trakcie roku prowadziła do wzrostu wydatków bieżących przewyższających zakładane przesunięcia środków. Zgodnie z programem oczekuje się, że nowe ramy budżetowania doprowadzą do zaprzestania stosowania tej praktyki, a także do realizacji skuteczniejszego i wydajniejszego procesu budżetowania, co przyczyni się do ograniczenia wydatków. Jednocześnie nowy proces budżetowania stworzyłby solidne podstawy do przesunięcia wydatków na działania pobudzające wzrost gospodarczy zgodnie z priorytetami określonymi w krajowym programie reform. Nowe ramy są jednak nadal na wczesnym etapie procesu wdrażania, którego zakończenie przewiduje się na rok 2012.
- (10) Rząd Cypru nie przyjął żadnego konkretnego pakietu mającego na celu stabilizację sektora finansowego. Jednak w celu zwiększenia zaufania do systemu bankowego poziom gwarancji dla depozytów zwiększono z 40 000 EUR do 100 000 EUR. Ponadto na początku stycznia 2009 r. rząd Cypru wyemitował weksle skarbowe z terminem wykupu w październiku 2009 r., przedłużonym następnie do grudnia 2009 r., przeznaczone na finansowanie bieżących potrzeb rządu (w zakresie przepływów pieniężnych) oraz na zwiększenie płynności w systemie bankowym. Łączna wartość weksli wynosi 1,4 mld EUR (8 % PKB), z czego około połowa zostanie zdeponowana w bankach i instytucjach kredytowych.
- (11) W ramach reakcji na pogorszenie koniunktury gospodarczej rząd Cypru przyjął uznaniowe środki budżetowe. Pakiet środków stymulacyjnych na 2009 r. jest zgodny z europejskim planem naprawy gospodarczej i stanowi adekwatną reakcję na pogorszenie koniunktury gospodarczej, wspierając tymczasowo działalność gospodarczą w 2009 r. Łączne koszty budżetowe pakietu wynoszą ok. 1,5 % PKB, z czego 0,25 punktu procentowego zostało już ujęte w budżecie na rok 2009. Celem pakietu jest złagodzenie wpływu kryzysu na najbardziej podatne sektory gospodarki, w szczególności budownictwo (1,25 % PKB) oraz turystykę (ok. 0,25 % PKB). Rząd przyjął również środek specjalny umożliwiający udzielanie rodzinom o niskich dochodach kredytów – na korzystnych warunkach – na zakup nieruchomości z przeznaczeniem na miejsce stałego zamieszkania; wpływ tego środka na zadłużenie w latach 2009–2013 szacuje się na ok. 1 % PKB. Podsumowując, pakiet został przyjęty w odpowiednim czasie, jest ukierunkowany i ma charakter przejściowy. Zasadniczo stanowi on właściwą reakcję na główne cele polityki w perspektywie krótkoterminowej. W aktualizacji programu przewiduje się także szereg środków strukturalnych, będących częścią pomyślanego bardziej długofalowo programu reform politycznych, ale również przyczyniających się do rozwiązania bieżących problemów związanych z pogorszeniem koniunktury gospodarczej. Środki te związane są ze średniookresowym programem reform i z zaleceniami dla Cypru, przedstawionymi przez Komisję w dniu 28 stycznia 2009 r. w ramach strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Celem tych środków jest zwiększenie potencjału wzrostu, wzmocnienie konkurencyjności oraz polepszenie jakości kapitału rzeczowego i ludzkiego.

- (12) Ogólny kurs polityki budżetowej ma charakter ekspansywny w całym okresie objętym programem. W szczególności obserwuje się znaczny wzrost deficytu budżetowego, począwszy od roku 2009, prowadzący do znacznego odejścia od średniookresowego celu budżetowego, co stanowi problem w świetle znacznej nierównowagi zewnętrznej gospodarki cypryjskiej. Z uwagi na to, że wystąpienie zagrożeń w perspektywie średnioterminowej jest prawdopodobne, cele budżetowe mogą być gorsze niż przewidziano w programie. Z powodu wysokiego poziomu zadłużenia netto w stosunku do reszty świata Cypr ma jedynie ograniczone możliwości manewru na polu polityki budżetowej, a dalsze pogarszanie się sytuacji budżetowej w ostatnich latach okresu objętego programem nie jest zgodne z korektą występujących w kraju zaburzeń równowagi oraz ścieżką osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego.
- (13) Co do wymagań odnośnie do danych, określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie przedstawiono wszystkie dane obowiązkowe i prawie wszystkie dane opcjonalne ⁽¹⁾.

Podsumowując, z powodu przyjęcia w 2009 r. znacznych budżetowych środków stymulacyjnych zgodnie z europejskim planem naprawy gospodarczej kurs polityki budżetowej w roku 2009 będzie miał charakter ekspansywny. W kolejnych latach przewiduje się dalsze pogarszanie się salda budżetowego. Zakładane rozluźnienie polityki budżetowej nie wydaje się uzasadnione w świetle stosunkowo korzystnych perspektyw gospodarczych oraz istnienia znacznych zaburzeń równowagi zewnętrznej. Co więcej, w kontekście gwałtownego pogorszenia sytuacji gospodarczej na świecie realizacja strategii budżetowej może napotkać przeszkody, przy czym założenia dotyczące wzrostu zawarte w scenariuszu makroekonomicznym, na którym opiera się program, są optymistyczne. W świetle znacznych zaburzeń równowagi zewnętrznej, za główne priorytety należy uznać utrzymanie ostrożnej polityki i wzmocnienie stabilności finansów publicznych. Z tego względu kontrola wydatków bieżących oraz unikanie procykliczności stanowią główne wyzwania dla polityki budżetowej Cypru. Ponadto poprawa jakości finansów publicznych ma istotne znaczenie również w celu wsparcia płynnego dostosowania gospodarki w kontekście występujących zaburzeń równowagi.

W świetle powyższej oceny wzywa się Cypr do:

- (i) realizacji polityki budżetowej w 2009 r. zgodnie z europejskim planem naprawy gospodarczej i w ramach paktu stabilności i wzrostu, unikając dalszego pogorszenia stanu finansów publicznych w 2009 r. w stosunku do celu budżetowego;
- (ii) odwrócenia przewidywanego zwiększenia deficytu budżetowego w roku 2010 i w latach kolejnych, przez ograniczanie wzrostu wydatków w celu zapewnienia stabilnej sytuacji budżetowej w perspektywie średnioterminowej;
- (iii) wzmocnienia długoterminowej stabilności finansów publicznych przez przeprowadzenie reform systemu emerytalnego i systemu opieki zdrowotnej, wobec przewidywanego wpływu starzenia się społeczeństwa na wzrost wydatków publicznych.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Realny PKB (zmiana w %)	PS styczeń 2009	4,4	3,8	2,1	2,4	3,0	3,2
	KOM styczeń 2009	4,4	3,6	1,1	2,0	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	4,2	4,1	4,0	4,0	4,0	bd.
Inflacja HICP (%)	PS styczeń 2009	2,2	4,4	2,0	2,5	2,5	2,5
	KOM styczeń 2009	2,2	4,4	2,0	2,3	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	2,2	2,5	2,0	2,0	2,0	bd.
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PS styczeń 2009	0,2	0,8	- 0,1	- 0,6	- 0,5	- 0,2
	KOM styczeń 2009 ⁽²⁾	1,1	1,9	0,5	0,1	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	- 0,7	- 0,6	- 0,6	- 0,4	bd.	bd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS styczeń 2009	- 11,7	- 12,4	- 12,1	- 11,5	- 10,9	- 10,2
	KOM styczeń 2009	- 9,7	- 13,2	- 11,8	- 10,8	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	- 6,6	- 6,5	- 6,3	- 5,9	- 5,6	bd.

⁽¹⁾ W szczególności nie podano danych na temat salda dochodów pierwotnych i transferów.

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2009	46,4	45,3	43,8	44,0	44,4	44,8
	KOM styczeń 2009	46,4	45,6	44,1	44,1	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	45,9	44,3	44,5	44,6	44,7	bd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2009	42,9	44,3	44,6	45,5	46,3	47,1
	KOM styczeń 2009	42,9	44,7	44,7	45,1	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	44,4	43,8	44,0	44,0	44,1	bd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2009	3,4	1,0	-0,8	-1,4	-1,9	-2,2
	KOM styczeń 2009	3,4	1,0	-0,6	-1,0	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	1,5	0,5	0,5	0,7	0,7	bd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PS styczeń 2009	6,5	3,9	1,5	0,8	0,2	-0,2
	KOM styczeń 2009	6,5	3,9	1,8	1,2	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	4,7	3,4	2,9	2,9	2,8	bd.
Saldo dostosowane cyklicznie ⁽¹⁾ (% PKB)	PS styczeń 2009	3,4	0,7	-0,8	-1,2	-1,7	-2,1
	KOM styczeń 2009	3,0	0,2	-0,8	-1,1	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	1,8	0,7	0,7	0,8	0,7	bd.
Saldo strukturalne ⁽³⁾ (% PKB)	PS styczeń 2009	3,4	0,7	-0,8	-1,2	-1,7	-2,1
	KOM styczeń 2009	3,0	0,2	-0,8	-1,1	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	0,3	0,7	0,7	0,8	0,7	bd.
Dług publiczny brutto (% PKB)	PS styczeń 2009	59,4	49,3	46,8	45,4	44,2	44,2
	KOM styczeń 2009	59,4	48,1	46,7	45,7	bd.	bd.
	PK grudzień 2007	60,0	48,5	45,3	43,8	40,5	bd.

Uwagi:

⁽¹⁾ Podane w programie wartości luki produktowej oraz salda dostosowanego cyklicznie zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programach.

⁽²⁾ W oparciu o szacowany potencjalny wzrost w wysokości – odpowiednio – 3,1 %, 2,8 %, 2,6 % i 2,4 % w latach 2007–2010.

⁽³⁾ Wynik w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne z wyłączeniem środków jednorazowych i innych środków tymczasowych. W najnowszym programie oraz w styczniowej śródkresowej prognozie służb Komisji nie uwzględniono żadnych środków jednorazowych ani tymczasowych.

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy śródkresowe służb Komisji ze stycznia 2009 r. (KOM); obliczenia służb Komisji.